

("negyedkor") nevezünk. A harmadrendszer kifejezés alatt azt a kőzetegyüttest, vagy rétegsort értjük, amely a harmadidőszak folyamán keletkezett. A harmadidőszak viszont azt az időtartamot fejezi ki, amely idő alatt a harmadrendszer által reprezentált képződmények létrejöttek.

Általánosabb megfogalmazásban: a kronosztratigráfiai egységek kalapálható, anyagi testet (kőzetet) jelölnek, míg a geokronológiai egységek az előbbieken kifejezésre jutó (képződési) időintervallumot fejezik ki.

Dr. Császár Géza
Magyar Állami Földtani Intézet

FELHASZNÁLT IRODALOM

Császár, G., Hricko, J., Janoschek, W., Kováčik, M., Nemesi, M. & Matura, A. 1997: The DANREG programme - an international effort for unified geological database and evaluation along the river Danube. In *Advances in Austrian-Hungarian Joint Geological Research* (eds: Dudich & Lobitzer) 197-203. Budapest

A Magyar Geológiai Szolgálat 1998. évi terve

Bevezetés

A Magyar Geológiai Szolgálat (MGSz) és a keretében működő Magyar Állami Földtani Intézet (MÁFI) és Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet (ELGI) elkészítette a középtávú koncepcióját és hozzá kapcsolódóan az 1998. évi tervét.

A középtávú terv szükségességét az MGSz Tudományos Tanácsa és a Földtani Tanács egyaránt megállapította. Ennek eleget téve készítettük el a középtávú koncepciót, amely természetszerűleg együtt kellett, hogy járjon a jelenleg futó projektek felülvizsgálatával is.

Erre azért is szükség volt, mivel a jelenleg futó projektek (kapcsolódva az 1992-ben készült korábbi középtávú koncepcióhoz) még más költségvetési és létszám lehetőségekkel készültek, s emiatt az elmúlt időszakban többször kellett lényeges érintő változtatásokat tenni. A projektek felülvizsgálata és beillesztése a középtávú koncepcióba megtörtént.

Mindkét anyagot a Magyar Geológiai Szolgálat Földtani és Tudományos Tanácsa véleményezte, megtárgyalta és elfogadásra javasolta.

Az államigazgatási feladatokat az MGSz központi hivatala a területileg illetékes Területi Földtani Hivatalokkal együtt látja el. Ezek a földtani hatósági, szakhatósági és szakvéleményezési feladatok

A közszolgálati feladatokat jogszabályok írják elő. Ezek végrehajtásában mindhárom intézmény specializációjának megfelelően vesz részt.

A két kutatóintézet kutatási tevékenységét projektek keretében végzi. Ezek szintén jogszabályban előírtak, és szükségképpen jól behatárolható feladat megoldására irányulnak. Időtartamuk tervezhető és az eredmény a tervezett idő lejáta után zárójelentés formájában összegezhető. Ezekről az intézetek projekt indító lapot állítottak ki, amely rögzíti a megoldandó feladatot.

Feladatok

A bányászatról szóló 1993. évi törvény módosítása, az 1997. évi XII. törvény kimondja, hogy a bányajáradék 5%-át prognosztikus nyersanyag-kutatásra és környezeti, természeti, társadalmi és gazdasági regionális érzékenység vizsgálatokra kell fordítani.

Ennek részletes szabályait a törvény végrehajtási rendelete fogja tartalmazni. Bizonyos, hogy ezzel kapcsolatban új feladatok fognak megfogalmazódni az MGSz számára is.

A földtani hatósági feladatkörben az örvendeten egyre növekvő számú napi állásfoglalások kiadásán kívül fontos feladat az állami jogalkotási folyamatban való részvétel. Az elmúlt években több olyan új jogszabály született, amely a földtani tényezővel számolva feladatot jelent a földtani szakigazgatás számára. Itt természetesen az a cél, hogy a föld felszíne alatti térrész ugyanolyan tényezője legyen az emberi környezetnek, mint a levegő, a talaj és a bioszféra, s minden olyan tevékenységhez kapcsolódó eljárásban, amely érinti a föld felszín alatti részét - földtani vizsgálat is történjék, s ezt a földtani hatóság az MGSz jogszabályai alapján ki is kényszeríthesse.

Régi, ugyanakkor új feladat az ország ásványvagyonának nyilvántartása. Az új feladatot az jelenti, hogy az 1997. évi XII. törvény, amely a bányászatról szóló törvényt módosította, az MGSz ásványvagyon-nyilvántartását a közhiteles állami nyilvántartások sorába emelte. Ez azt jelenti, hogy kötelező az adatszolgáltatás, az adatszolgáltató felelősséggel tartozik a szolgáltatott adatokért, s az MGSz jogosult azokat ellenőrizni. Mivel az országban jelenleg közel 1000 bánya működik, az általuk szolgáltatott adatok valóságának ellenőrzése komoly létszámot és anyagi erőforrást igényel.

A földtani információ gyűjtés és szolgáltatás területén is jelentkezik új feladat, amelyet a IKIM-KTM-KHVM miniszterek közös rendelete szab meg. Ezen jogszabály alapján kell gyűjtenie az MGSz Információs Központjának az országban keletkezett földtani adatokat, illetve a MÁFI-nak a fűrőmag mintákat.

Az MGSz megalakulása óta - nem utolsó sorban a megfelelő jogszabályi és szervezeti háttérnek köszönhetően - az Országos Földtani és Geofizikai Adattár által kezelt adatállomány gyarapítása, az adatok rendezettségének és feldolgozottságának növelése, valamint az állami adatok egységes kezelése terén egyaránt jelentős eredményeket értünk el. A mindezeket alapelemként magába foglaló Földtani Információs Rendszer fejlesztését és működtetését a következő időszakban kiemelt közszolgálati feladataink között tartjuk számon.

Középtávú kutatási koncepció

A középtávú koncepció elkészítésére azért volt szükség, mert a 132/1993. kormányrendelet csak igen szűkszavúan, általánosságban adja meg az állami kutatási feladatokat. A középtávú koncepcióból következően készültek a projektek tervei az elkövetkező 3 évre.

A középtávú kutatási koncepcióban az intézetek prioritásokat állítottak fel. Ezek közül a térképezés területén nagyon fontos az ország megkutatottsági térképén látható adathiányos területek megszüntetése, a "fehér foltok" eltüntetése. Ehhez új adatokra és ismeretekre, tehát terepi kutatásra van szükség.

Fontos, a többi feladattal szorosan összefüggő feladat a különféle adatbázisok építése, fejlesztése.

Ez nem csak azért fontos, hogy korszerű formában megőrződjenek a sokszor enyészetre ítélt régi adatok, hanem azért is, hogy segítsék a most folyó feladatok megoldását. Ide tartozik az az alaptérkép program, amelynek keretében a két intézet összehangoltan és szisztematikusan elkészíti és digitális formában kiadja az ország 1:100 000 méretarányú geológiai és geofizikai térképsorozatát.

A MÁFI és ELGI geológiai és geofizikai alap és az alkalmazott kutatásokat egyaránt végez, hiszen ez jogszabályban előírt kötelezettsége. Azonban kiemelt prioritást élvez az, hogy az alap és alkalmazott kutatások épüljenek egymásra. Az alap kutatások - amennyire ez lehetséges - segítsék az alkalmazott kutatásokat, illetve legyen lehetőség arra, hogy az alkalmazott kutatások végzése során felmerülő alap kutatási feladatok projekté válhassanak.

Kiemelten fontos és prioritást érdemlő tevékenység a közszolgálati feladatok ellátása. Az intézeti könyvtárak, múzeumok, obszervatóriumok és laboratóriumok olyan országos, sőt nemzetközi szinten is kiemelkedő és pótolhatatlan szolgáltatásokat teljesíteni képes egységek, amelyeknek megfelelő magas szinten történő fenntartása elsőrendű állami feladat.

A konkrét feladat megoldások mellett nem szabad elhanyagolni a kutatók tudományos továbbképzését sem. Bár a MÁFI és ELGI értékmérője az akadémiai kutatóintézetektől eltérően nemcsak a megjelent publikációk, vagy a minősített kutatók száma, hanem az alapító kormányrendeletben meghatározott feladatok ellátása is, ennek figyelembe vételével elő kell segíteni a kutatók számára a tudományos fokozatok elérését, a nyelvtudás fokozását és a kiterjedtebb publikálási lehetőséget.

Évi költségvetés

Az MGSz 1998. évi bevételi és kiadási előirányzata 17,2%-kal növekedett 1997-hez képest. Ezen belül a költségvetési támogatás 18,98%-kal növekedett.

A többlettámogatás 53,9% -a tervezési automatizmusból (14,5% személyi juttatás növekedés, 5% dologi keret növekedés) ered, 46,1% pedig az elismert új feladatok finanszírozására szolgál. A dologi előirányzat 20,4%-kal növekedett. Költségvetési forrásból felújításra 4 Mft-tal (20,5%), beruházásra pedig 8 Mft-tal (49,7%) fordíthatunk többet az elkövetkezendő évben.

Az átlagosnál magasabb költségvetési támogatást az elmúlt évben hozott új jogszabályok által előírt új feladatok megoldására kaptuk. Ezek a következők:

1997. évi XII. törvény a bányászatról szóló törvény módosításáról:

- a bányavállalkozók által szolgáltatott adatok valódiságának ellenőrzése;
- kötelező szakvéleményezés a kutatás engedélyezés, bányabezárás, bányajáradékkal kapcsolatos vitta, bányatelek kijelölés esetén.

1996. évi CXVI. törvény az atomenergiáról:

- nukleáris létesítmények, valamint radioaktív anyagok elhelyezésére szolgáló tárolók telepítése, létesítése, üzembe helyezése, átalakítása, valamint üzemben kívül helyezése, megszüntetése és engedélyezése során kötelező földtani szakhatósági közreműködés.

4/1997. (III. 5.) IKIM-KTM-KHVM együttes rendelet az adatszolgáltatásról:

- a földtani kutatási és bányászati tevékenység során keletkezett földtani, geofizikai adatok, valamint magminták átvétele.

Az új feladatok ellátása a meglévő létszámmal nem oldható meg, ezért 1998-tól 10 köztisztviselő és 5 alkalmazott felvételét engedélyezte a felügyeletet ellátó Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium. Központi beruházásra 101 Mft szerepel az 1998-as költségvetésünkben, melyet a már több éve kért MÁFI és ELGI tetőszerkezetének és tetőszigetelésének felújítására fordítunk. Ez a támogatástöbbet az utolsó pillanatban jött ahhoz, hogy az említett felújításokat elvégezzük úgy, hogy az épületek komolyabb károsodást ne szenvedjenek.

Az MGSz, a MÁFI és az ELGI új középtávú koncepcióval és a projektek felülvizsgálatával vág neki az 1998. év új feladatainak. A feladatok megoldásához a tervezett inflációt némileg meghaladó költségvetési támogatást és az elengedhetetlen létszámemelés lehetőségét kapjuk. Ez az elmúlt évek nominálértékű csökkenéséhez és a létszám kötelező leépítéséhez képest kedvező, s reményeink szerint olyan tendenciát jelez, amely ha folytatódik, akkor az állami földtani intézményrendszer még hatékonyabban tudja feladatait ellátni.

Dr. Farkas István
Magyar Geológiai Szolgálat

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy Dr. Solti Gábor a Földtani Kutatás folyóirat eddigi szerkesztője és a kutatási rovat vezetője más irányú szakmai elfoglaltsága miatt, ezen tevékenységét átadta Dr. Zelenka Tibornak. Dr. Solti Gábornak jelentős szerepe volt abban, hogy az 1991 évtől szüneteltetett Földtani Kutatás kiadása 1997-től újra induljon. Munkájának elismeréséül kértük, hogy a Szerkesztőbizottság munkájában továbbra is vegyen részt. Személyes kezdeményezése, széleskörű kapcsolatai és ambíciózus szervezői adottságai nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a közel 35 éves múlttal jelentkező folyóirat megújulva, a kor igényeinek megfelelő tartalommal jelenjen meg.

Kérjük, hogy a földtani kutatással foglalkozó szakemberek, akik részben különböző privatizált és részben még megmaradt állami cégeknél végzik szakmai tevékenységüket, a földtani nyersanyagkutatás, a mérnökgeológiai, a környezetvédelmi kutatások eredményei közreadásával segítsék a közvélemény tájékoztatását.

Reméljük, hogy a továbbiakban is sikerül a hazai szakemberek érdeklődését és publikációs kedvét serkenteni, hogy a Földtani Kutatás folyóiratban közkinccsé tegyék szakmai eredményeiket.